

मम पुस्तकम्

नाम

-

पत्रसङ्केतः

-

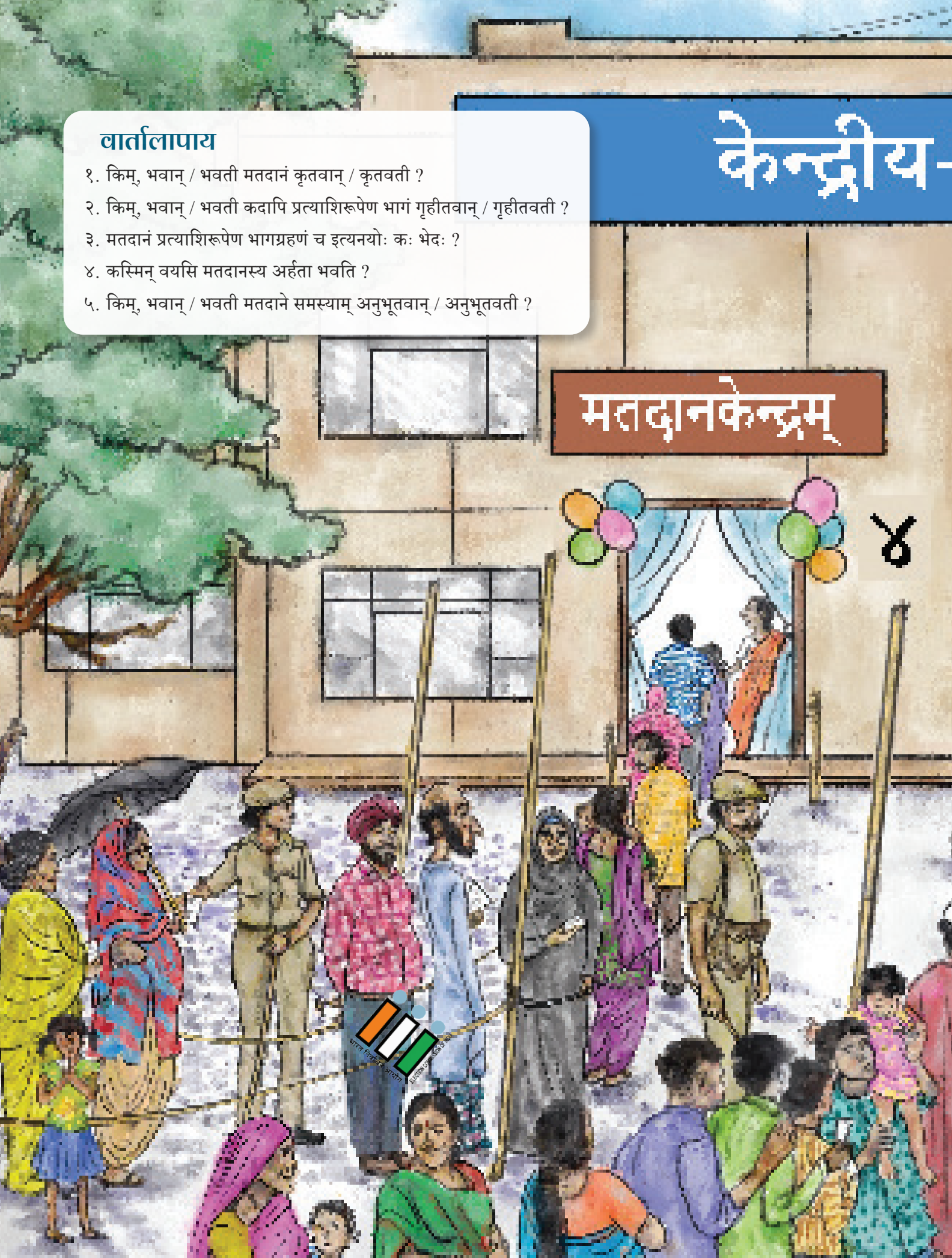
चलदूरवाणी-संख्या

-

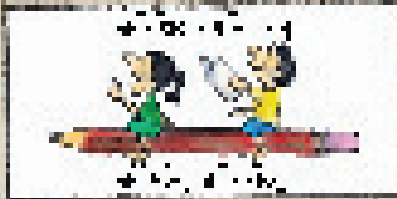
वार्तालापाय

१. किम्, भवान् / भवती मतदानं कृतवान् / कृतवती ?
२. किम्, भवान् / भवती कदापि प्रत्याशिरूपेण भागं गृहीतवान् / गृहीतवती ?
३. मतदानं प्रत्याशिरूपेण भागग्रहणं च इत्यनयोः कः भेदः ?
४. कस्मिन् वयसि मतदानस्य अर्हता भवति ?
५. किम्, भवान् / भवती मतदाने समस्याम् अनुभूतवान् / अनुभूतवती ?

मतदानकेन्द्रम्

विद्यालयः

भवतः भवतीना
उ मन्त्रालय
नीलकण्ठ
साधन.

६

मतदानम्

वयं ज्ञास्यामः

क्ष घ ध ढ

- त्रि-अङ्कयुक्तसङ्ख्यानां योजनं व्यवकलनं च ।
- गुणनतथ्यानां निर्मितीकरणम् ।
- दीर्घतायाः मापनम् (सेंटीमीटर्/मीटर्) ।

■ चित्रं दृष्ट्वा पठामः -

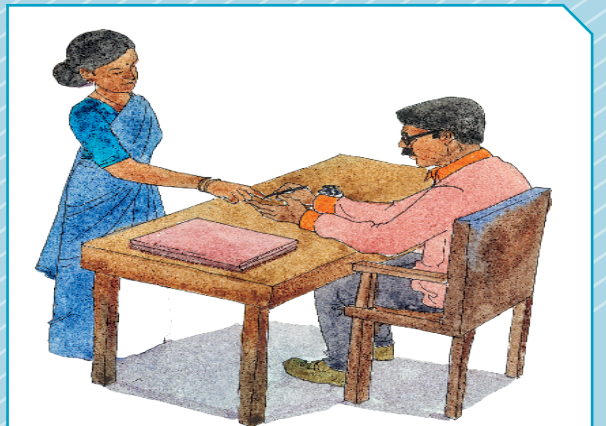
मतदानकेन्द्रम्

मतदानम्

विद्युतीय-मतदान-यन्त्रम्

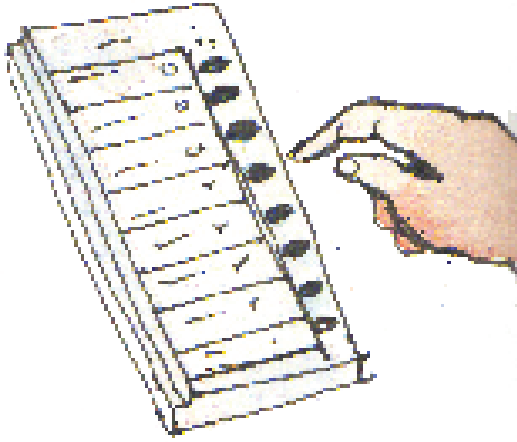
निर्वाचन-अधिकारी

प्रत्याशी

निर्वाचनपत्रम्

मतदान-सूची

मतदान-चिह्नम्

शिक्षक-निर्देशः - शिक्षकः / शिक्षिका सहभागिनां क्रमशः चित्रैः सह परिचयं कारयेत् । चित्राणाम् अधः तत्सम्बद्धाः शब्दाः प्रदत्ताः सन्ति । चित्राणाम् अधः प्रदत्तानां शब्दानां पठने च सहायतां कुर्यात् ।

■ अक्षराणि पठन्तु लिखन्तु च -

घटः

घटः रक्तवर्णीयः अस्ति ।

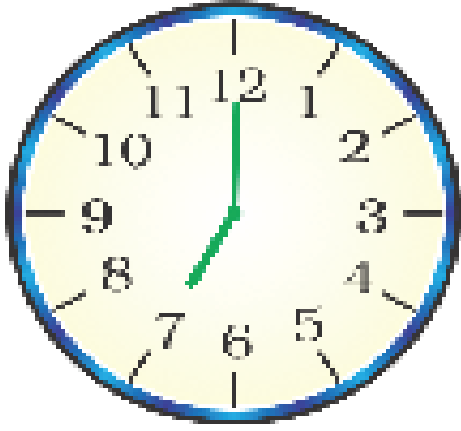
घर्मः	घट्टः	घण्टा	घटी	घासः
घृणा	घट	घृतम्	उद्-घाटनम्	सङ्घः
घोषणा	व्याघ्रः	मेघः	अर्घः	दुर्घटना

घ

घ

■ चित्रं दृष्ट्वा शब्दं लिखन्तु -

शिक्षक-निर्देशः - शिक्षकः / शिक्षिका शब्दान् पठितुं सहभागिनां सहायतां कुर्यात् तेषां द्वारा अक्षराणि च लेखयेत् । प्रदत्ते स्थाने चित्रस्य नाम अपि लेखयेत् ।

■ अक्षराणि पठन्तु लिखन्तु च -

ध

विना ध्यानं विना धर्मं विना धैर्यं विना धनम् ।
विद्यया सर्वसंसिद्धिः जीवनं जीवनं नहि ॥

धनुः	धनाढ्यः	धावकः	बुद्धिः	सुधीः
साधुः	धर्मराजः	धनुर्धरः	मधु	धूमः
वधूः	धेनुः	धैर्यम्	धातुः	दधि

ध

ध

■ चित्रं दृष्ट्वा शब्दं लिखन्तु -

शिक्षक-निर्देशः - शिक्षकः / शिक्षिका शब्दान् पठितुं सहभागिनां सहायतां कुर्यात् तेषां द्वारा अक्षराणि च लेखयेत् । प्रदत्ते स्थाने चित्रस्य नाम अपि लेखयेत् ।

■ अक्षराणि पठन्तु लिखन्तु च -

व

शङ्करः वक्कां वादयति ।

वक्कारी

वक्का

वालम्

वढीयान्

वृढः

वकः

गूढः

षण्ढः

ऊढः

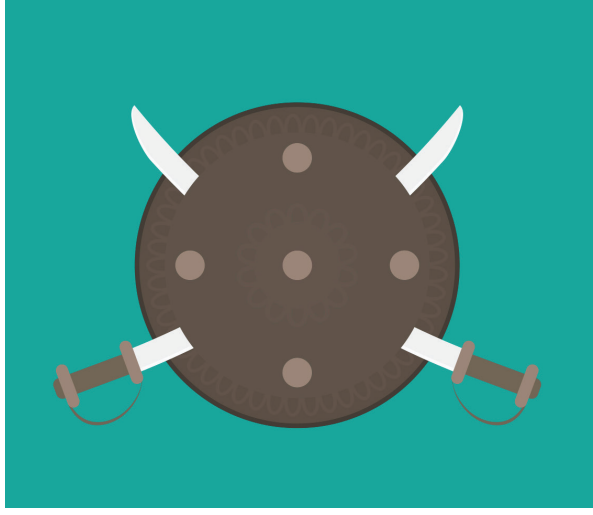
ढोलकम्

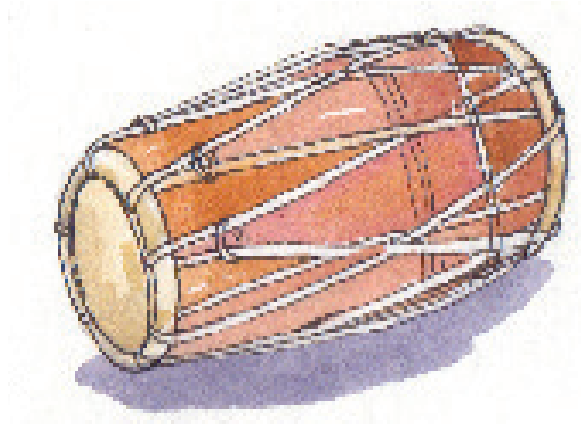
व

व

■ चित्रं दृष्ट्वा शब्दं लिखन्तु -

शिक्षक-निर्देशः - शिक्षकः / शिक्षिका शब्दान् पठितुं सहभागिनां सहायतां कुर्यात् तेषां द्वारा अक्षराणि च लेखयेत् । प्रदत्ते स्थाने चित्रस्य नाम अपि लेखयेत् ।

■ अक्षराणि पठन्तु लिखन्तु च -

क्ष

बालकेभ्यः राक्षसानां कथाः रोचन्ते ।

क्षमा	कक्षा	शिक्षा
परीक्षा	राक्षसः	शिक्षितः

{k

{k

■ चित्रं दृष्ट्वा शब्दं लिखन्तु -

भवान् एकः मतदाता अस्ति ।
भवती एका मतदात्री अस्ति ।

■ भवतः/भवत्याः नाम मतदातृसूच्यां भवितुम् अर्हति, यदि भवान्/भवती –

भारतीयः / भारतीया अस्ति ।

मतदान-क्षेत्रस्य निवासी / निवासिनी अस्ति ।

भवतः / भवत्याः आवेदन-वर्षस्य
जनवरी-मासस्य प्रथमे दिनाङ्के
आयुषः १८ वर्षाणि अतीतानि स्युः ।

सः जनः मतदानं कर्तुं न शक्नोति यः मानसिकरूपेण
अस्वस्थः अस्ति अथवा निर्वाचन-सम्बद्धे
कस्मिंश्चित् अपराधे सम्मिलितः अस्ति ।

NOTA- यदि भवान् / भवती कस्मैचित् अपि प्रत्याशिने मतदानं कर्तुं न इच्छति तर्हि
NOTA इति पिञ्जं नुदतु ।

प्रश्नः १. किं भवतः / भवत्याः पार्श्वे मतदानपत्रम् अस्ति ?

प्रश्नः २. भवतः / भवत्याः मतदान-क्षेत्रस्य नाम किम् अस्ति ?

प्रश्नः ३. मतदानार्थं किं किम् अपेक्षितम् ?

शिक्षक-निर्देशः - उपरि मतदानसम्बद्धाः विषयाः प्रदत्ताः सन्ति, सहभागिनः तान् विषयान् पठेयुः । आवश्यकतायां सत्यां पठने तेषां
सहायताम् अपि कुर्युः ।

■ मतदानपत्रं पश्यतु प्रश्नानाम् उत्तराणि च लिखतु –

प्रश्न:१. मतदानपत्रे प्रदत्तं विवरणं कस्यां कस्यां भाषायाम् अस्ति ?

प्रश्न:२. भवतः / भवत्याः मतदानपत्रं कासु भाषासु वर्तते ?

प्रश्न:३. किं निर्वाचनपत्रे भवतः / भवत्याः विवाहसम्बद्धं विवरणं प्रदत्तम् अस्ति ?

प्रश्न:४. पुरुषस्य अथवा महिलायाः परिचयः केन क्रियते, पितृद्वारा अथवा पतिद्वारा ?

प्रश्न:५. किं पत्न्याः नामद्वारा पत्युः परिचयः भवति ?

प्रश्न:६. स्वस्य मतदानपत्रं दृष्ट्वा तत्र प्रदत्तस्य विवरणस्य एकां सूचीं निर्मातु –

क्र.सं.	विवरणम्
१.	मतदातुः नाम
२.	
३.	लिङ्गम्
४.	
५.	
६.	
७.	
८.	

मतदातृ-परिचयपत्रं भारतीयानां, येषां वयः १८ अथवा १८ तः अधिकम् तेषां सर्वेषां, कृते भवति । मतदातृ-परिचयपत्रं भारतस्य निर्वाचन-आयोग-द्वारा एव दीयते ।

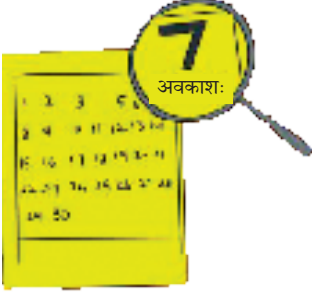
चर्चां करोतु -

- मतदानं किमर्थम् आवश्यकम् ?
- लोकतन्त्रस्य परिभाषा का ?
- भवान् / भवती कदा कदा मतदानं करोति ?
- मतदानात् पूर्वं भवान् / भवती किं किं चिन्तयति, किमर्थं च चिन्तयति ?

शिक्षक-निर्देशः – सहभागिभिः सह मतदानविषये तत्सम्बद्धानाम् आवश्यकताविषये च सन्दर्भे चर्चा करणीया । मतदानस्य अधिकारविषये एवं च तस्य उचितप्रयोगे बलं प्रदेयम् ।

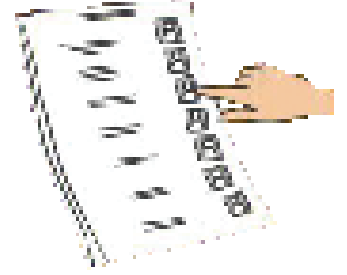

मतदानस्य सज्जता

मतदानस्य दिने अवकाशः भवति, अतः कार्यालयादिगमनस्य शीघ्रता करणीया न भवति ।

स्वस्य नाम मतदातृसूच्यां पश्यतु । एतत् भवान् / भवती निर्वाचन-आयोगस्य अन्तर्जालसङ्केते अपि द्रष्टुं शक्नोति ।

गृहात् निर्गमनसमये स्वस्य मतदातृ-परिचयपत्रं (वोटर कार्ड) नेतुं न विस्मरतु । किन्तु दूरवाणीं चित्रग्राहकयन्त्रं च स्वीकृत्य न गच्छतु । यतोहि मतदानकेन्द्रे एतेषां वस्तूनां नेतुम् अनुमतिः न भवति ।

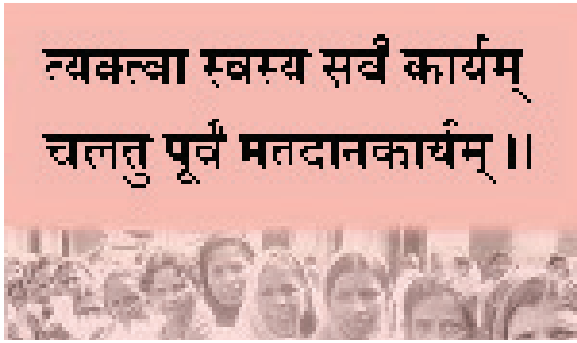

मतदानकेन्द्रात् बहिः पङ्क्तौ भवितव्यम् । यः जनः पङ्क्तौ स्थातुं समर्थः नास्ति तस्मै मतदानार्थं पूर्वम् अवसरः प्रदेयः ।

स्रोत— <http://ecisveep.nic.in/gallery/image/1349-general-voters-guide/?context=new>

- सावधानं पश्यन्तु, पठन्तु परस्परं चर्चां च कुर्वन्तु -

- मम शब्दाः

शिक्षक-निर्देशः – मतदानस्य विषये चर्चा क्रियताम् । सहभागिनः पृष्ट्वा एतेन विषयेण सम्बद्धाः त्रिचतुराः शब्दाः लेखनीयाः । ते शब्दाः तेषां भाषायाः अपि भवितुम् अर्हन्ति ।

मतदानस्य अनन्तरं मतानां गणना भवति तस्याः प्रक्रियायाः नाम मतगणना इति अस्ति । यः/ या प्रत्याशी सर्वाधिकं मतं प्राप्नोति सः / सा एव विजयी / विजयिनी भवति ।

मतदानेन सम्बद्धा एका सूचना दर्शिता अस्ति -

लक्ष्मीः	-	२०० मतानि
विजयः	-	१२४ मतानि
झुमरी	-	१७६ मतानि
सम्पूर्णमतानि	-	५००

उपरि प्रदत्तां सूचनाम् अवगत्य वदन्तु -

- क. सर्वाधिकानि मतानि कस्य कस्याः वा सन्ति ? _____
- ख. सर्वेभ्यः न्यूनानि मतानि कस्य कस्याः वा सन्ति ? _____
- ग. निर्वाचने द्वितीयस्थाने कः का वा अस्ति ? _____
- घ. निर्वाचने आहत्य कति प्रत्याशिन्यः सन्ति ? _____

शिक्षक-निर्देशः - सहभागिनः प्रोत्साहयन्तु यत् ते विभिन्नसन्दर्भेषु त्रिषु अङ्केषु तुलनां कर्तुं शक्नुयुः । एवमेव संकलनस्य व्यवकलनस्य च विविधप्रकारान् अन्विष्यन्तु, अपि च प्रदत्तस्य ज्ञानस्य आधारेण निर्णयं स्वीकर्तुं शक्नुयुः ।

■ मापनं तोलनं च

स्मरामः

१ से.मी.	=	१० मि.मी.
१०० से.मी.	=	१ मी.
१००० मी.	=	१ कि.मी.

६५० मीटर्-परिमितम् ६७० मीटर्-परिमितम् ७२० मीटर्-परिमितम् ७५० मीटर्-परिमितम् ८०० मीटर्-परिमितम्

■ निर्वाचने तु लक्ष्मीः जयं प्राप्तवती । अत्र, बालिकानां धावनस्पर्धायां का जयं प्राप्स्यति इति वदन्तु ?

चित्रस्य आधारेण अधः प्रदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि यच्छतु -

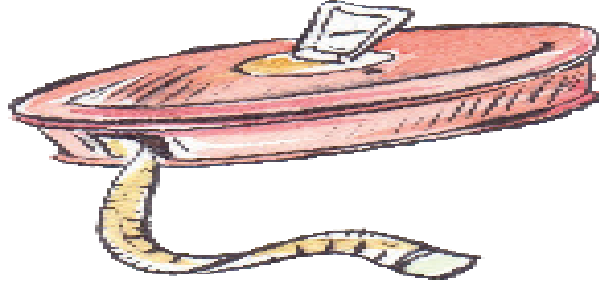
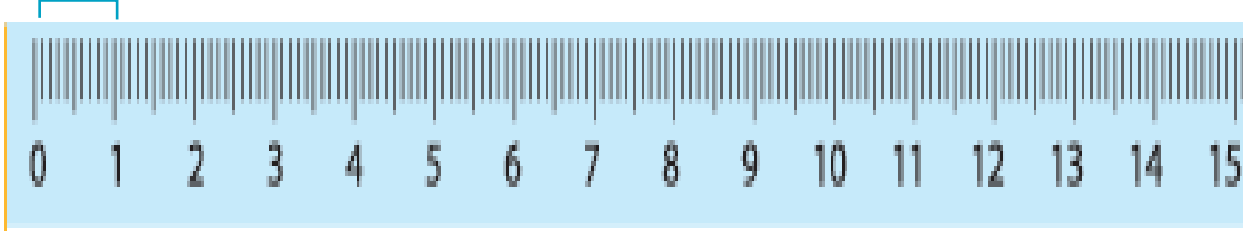
- धावने सर्वासां पृष्ठे का अस्ति ?
- कियत् मीटर् धावनानन्तरं प्रियङ्का जयं प्राप्स्यति ?
- रूपा कृतिकायाः अपेक्षया कियत् पृष्ठे अस्ति ?
- कमला प्रियङ्कायाः अपेक्षया कियत् पृष्ठे अस्ति ?

शिक्षक-निर्देशः – अधिकदूरतायाः मापनाय 'किलोमीटर्' इत्यस्य प्रयोगः भवति । न्यूनदूरतायाः मापनाय 'मीटर्' इत्यस्य प्रयोगः भवति । अत्यन्तं न्यूनदूरतायाः मापनाय तु 'सेंटीमीटर्' इत्यस्य प्रयोगः भवति । 'किलोमीटर्' इत्यस्य कृते कि.मी. इति 'मीटर्' इत्यस्य मी. तथैव 'सेंटीमीटर्' इत्यस्य से.मी. इति लिख्यते । सर्वाधिकन्यूनतायाः मापने तु 'मिलीमीटर्' इति मापनपरिमितेन मापनं भवति, तत् मि.मी. लघुरूपेण लिख्यते ।

■ मापनार्थं विभिन्नानि मापकानि भवन्ति –

१ सेंटीमीटर

मापनं कुर्वन्तु एवं मापितं परिमाणं च रिक्तस्थाने लिखन्तु –

■ यथा -

- नखः से.मी.
- अङ्कनी से.मी.
- चलदूरवाणी से.मी.
- भित्तिकायाम् एतादृशं चिह्नद्वयम् अङ्कयन्तु ययोः मध्ये १ मीटर-परिमिता दूरता स्यात् ।

विचिन्त्य रिक्तस्थानानि पूरयन्तु –

- द्वयोः नगरयोः मध्यस्थायाः दूरतायाः _____ मापनं भवति ।
- नखस्य आयतस्य _____ मापनं भवति ।

शिक्षक-निर्देशः – सहभागिभ्यः पार्श्वस्थस्य वस्तुनः दीर्घतायाः मानम् अनुमातुम् अपि च वास्तविक-मापनद्वारा सत्यापनं कर्तुम् अवसरः प्रदेयः, इमाम् अपि चर्चा कुर्वन्तु यत् पुनःपुनः अनुमानकरणेन अनुमानं सत्यं भवति ।

